

1. זיד, ת"ז
2. ח'טיב, ת"ז
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
באמצעות ב"כ, עו"ד ידן עילם ואח'
רח' יהודה הלוי 45, ת"א-יפו 65157
טלפון: 03-5606080; פקסי: 03-5606083;
סלולרי: 054-2266488; מייל: yadin@yelow.co.il

העותרים

נ ג ד

1. המפקד הצבאי לאיו"ש
2. ראש המינהל האזרחי
3. היועץ המשפטי לאיו"ש
באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ת"ד 49029, ירושלים
טלפון: 02-6466194; פקסי: 02-6467011

המשיבים

תגובה לבקשה לפסיקת הוצאות

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 12.2.2012, מוגשת בזאת תגובת המשיבים לבקשה לפסיקת הוצאות לטובת העותרים.

1. עניינה של העתירה בבקשת העותר 1 (להלן: העותר) מיום 11.5.2011 כי תותר כניסתו למרחב התפר לצורך העברת שיעורים פרטיים. ביום 9.2.2012 הוגשה מטעם העותרים בקשה למחיקת העתירה, ובה התבקש בית המשפט הנכבד לפסוק הוצאות לטובת העותרים.
2. כפי שיפורט להלן, המשיבים סבורים כי דינה של הבקשה לפסיקת הוצאות להידחות.

הרקע העובדתי הרלוונטי

3. על פי המופיע במערכת הממוחשבת של המינהל האזרחי, העותר הינו בן כ-50 שנה, תושב כפר בנפת ג'נין, נשוי ואב ל-8 ילדים.
4. על פי הנחיית גורמי הביטחון, קיימת מניעה בטחונית על כניסתו של העותר לישראל.

5. לאורך השנים התזיק העותר בתשעה היתרים שונים לכניסה למרחב התפר, ובכללם היתר עובד הוראה במרחב התפר, המונפק למורים שאינם עובדי הרשות הפלסטינית, המועסקים במוסדות חינוך במרחב התפר.
6. ביום 11.5.2011 הגיש העותר בקשה להיתר כניסה למרחב התפר לצורך העברת שיעורים פרטיים (להלן: **הבקשה הראשונה**). עקב טעות אנוש, בקשה זו טופלה כאילו הייתה בקשה לקבלת היתר כניסה **לישראל**, ולא למרחב התפר. נוכח המניעה הבטחונית הקיימת בעניין כניסתו של העותר לישראל, סורבה בקשה זו.
7. ביום 29.5.2011, ללא קשר לבקשה הראשונה, הונפק לעותר היתר כניסה למרחב התפר לצורך ביקור בתו המתגוררת שם. תוקף ההיתר היה למשך שלושה ימים - עד ליום 31.5.2011. יואר כי גם בחודש מרץ של אותה השנה החזיק העותר בהיתר דומה, אשר תוקפו היה בין התאריכים 8.3.2011-10.3.2011.
8. ביום 5.6.2011, פנה ב"כ העותר ללשכת היועץ המשפטי לאיו"ש, בבקשה להתיר את כניסתו של העותר למרחב התפר. הוא נענה כי פנייתו אינה מעלה סוגיה משפטית, ועל כן מועברת לטיפולו של קצין פניות הציבור בלשכת ראש המינהל האזרחי.
9. ביום 13.6.2011 נשלחה תשובה מקצין פניות הציבור לב"כ העותר, ובה נכתב כי הבקשה מיום 15.5.2011 הייתה בקשה לקבלת היתר כניסה לישראל וכי בקשה זו סורבה על רקע בטחוני. מתשובה זו ברור היה כי נעשתה טעות במהלך הטיפול בבקשה, וכי היא סווגה בטעות במערכת הממוחשבת כבקשה להיתר כניסה לישראל, ולא למרחב התפר.
תשובת קצין פניות הציבור מיום 13.6.2011 צורפה לעתירה וסומנה ע/6.
10. ביום 21.6.2011 פנה ב"כ העותר שוב ליועץ המשפטי לאיו"ש, וטען שהבקשה הראשונה הייתה להיתר כניסה למרחב התפר, ולא לישראל. למכתב זה צורף העתק טופס הבקשה שהגיש העותר. פנייה זו נענתה למחרת על ידי קצין פניות הציבור, שחזר על טענתו כי העותר לא הגיש בקשה לקבלת היתר שהייה במרחב התפר. חילופי מכתבים אלו צורפו לעתירה כנספחים ע/7-ע/8.
11. ביום 23.6.2011 פנה ב"כ העותר פעם נוספת ליועץ המשפטי לאיו"ש, ובה שיער כי בטעות התייחסו לבקשה הראשונה כבקשה לקבלת היתר כניסה לישראל, ולא למרחב התפר, ועל כן הבקשה סורבה בשוגג. על כן, ביקש ב"כ העותר כי יונפק לעותר היתר כניסה למרחב התפר באופן מיידי.
פנייתו של ב"כ העותר מיום 23.6.2011 צורפה לעתירה וסומנה ע/9.

12. לאחר שקיבל פנייה זו, החליט קצין פניות הציבור לבדוק את בקשתו של העותר לעומקה. על כן, על אף שבמהלך הדברים הרגיל נעשה שימוש במערכת הממוחשבת בלבד, פעל קצין פניות הציבור לאיתור הבקשה המקורית בארכיון המינהל האזרחי, בין עשרות-אלפי הבקשות המוחזקות שם.
13. כפי שנכתב בעתירה, בימים 30.6.2011, 4.7.2011 ו-7.7.2011 יצרה ב"כ העותר קשר עם קצין פניות הציבור, כדי לברר את מעמדה של הבקשה, ונענתה כי הבקשה מצויה בטיפול.
14. בטרם הסתיים הליך איתור הבקשה הראשונה, הגיש העותר ביום 14.7.2011 את העתירה דין.
15. לאחר הגשת העתירה, אותרה הבקשה הראשונה ונמצא שהיא אכן התייחסה להיתר כניסה למרחב התפר, ולא לישראל. על כן, ביום 24.7.2011 נמסר לעותר שעליו להגיע למת"ק ג'נין כדי לקבל באופן מיידי היתר כניסה למרחב התפר שתוקפו לחודש ימים, אשר במהלכו תיבחן הבקשה לגופה. בעקבות זאת, ביקשו העותרים לבטל את הדיון שנקבע ליום 25.7.2011.
16. בבדיקת הבקשה הראשונה התברר שהמסמכים שצורפו לה אינם עדכניים לשנת הלימודים 2011-2012. על כן, הוגשה ביום 31.8.2011 הודעה מטעם המשיבים, בה נכתב כי אם ימציא העותר מסמכים עדכניים, המעידים על עבודתו כמורה באזור מרחב התפר בשנת הלימודים 2011-2012, ובכפוף להיעדר מניעה בטחונית, יונפק לו היתר שהייה במרחב התפר לצורכי הוראה. וזו לשון המכתב:
- "המסמכים שצורפו לעתירה, המעידים על עבודתו של העותר כמורה, מתוארכים לחודשים 4-5/2011. המשיבים מתכבדים להודיע שאם יגיש העותר בקשה מתאימה כעת, בצירוף מסמכים עדכניים המעידים על עבודתו כמורה פרטי בשנת הלימודים הקרובה, ובכפוף להיעדר מניעה בטחונית, יונפק לו היתר לשנת הלימודים הקרובה."
17. ביום 13.9.2011 הגיש העותר בקשה חדשה, אליה צורפו מסמכים עדכניים. הבקשה הועברה לבחינת גורמי הביטחון, שהסכימו להנפקת היתר לעותר שתוקפו למחצית השנה. בהתאם לכך, הונפק לעותר היתר שתוקפו בין התאריכים 13.3.2012-22.9.2011.
18. לאחר פניית ב"כ העותר ובחינה נוספת של העניין, קבעו גורמי הביטחון שאין להם התנגדות להארכת תוקף ההיתר עד לסוף שנת הלימודים, והעותר התבקש להגיע למת"ק על מנת לקבל לידי את ההיתר.

19. ביום 15.11.2011 הגיע העותר למת"ק גינין לצורך קבלת ההיתר. בטרם הונפק לו ההיתר, עזב העותר את המקום וסירב להמתין עד לסיום הטיפול בתושבים אחרים. למחרת היום, הגישו העותרים בקשה לקביעת העתירה לדיון.
20. לאחר תיאום נוסף בין הצדדים, הגיע העותר למת"ק גינין ביום 5.12.2011, וההיתר שבידו הוחלף להיתר שתוקפו עד לסוף שנת הלימודים.
21. ביום 9.2.2012 הוגשה הבקשה למחיקת העתירה ולפסיקת הוצאות.

עמדת המשיבים

22. כאמור לעיל, המשיבים סבורים כי דין הבקשה לפסיקת הוצאות להידחות.
23. בפסק הדין שניתן בבג"ץ 842/93 אל נסאסרה נ' שר הבינוי והשיכון, פד"י מח(4) 217 (1994) (להלן: **הלכת אל-נסאסרה**), פורטו ארבעה קריטריונים שאותם יש לשקול בטרם יוחלט אם לחייב את המשיב בהוצאות מקום שבו נתקבל הסעד המבוקש לאחר הגשת העתירה:
1. האם היה צידוק בהגשת העתירה;
 2. האם לא הזדרז העותר ופנה לבית המשפט הגבוה לצדק טרם שמיצה את כל האפשרויות הפתוחות לפניו וטרם שפעל כראוי אצל הרשויות המוסמכות;
 3. האם לא היה שיהוי בהגשת העתירה;
 4. האם עצם הגשת העתירה היא שהניעה את המשיב לחזור בו מהחלטה קודמת שלו ולהעניק לעותר את הסעד המבוקש בעתירה עוד לפני שזו התבררה בבית המשפט.
24. בענייננו, כפי שעולה מהשתלשלות העניינים דלעיל, לא מתקיים אף אחד מהקריטריונים שנקבעו בעניין אל-נסאסרה (למעט עניין השיהוי):
25. העותר הזדרז לפנות לבג"ץ בטרם מיצוי הליכים. מהשתלשלות העניינים כפי שפורטה לעיל ברור כי העתירה הוגשה בלא מיצוי הליכים מספיק. בעת שהוגשה העתירה פעלו גורמי המשיב כדי לאתר את הבקשה הראשונה ולבתון האם היא הייתה בקשה להיתר כניסה לישראל או למרחב התפר. פנייתו האחרונה של העותר לקצין פניות הציבור התקבלה ביום 23.6.2011, ולאחר מכן נמסר לעותר כי פנייתו בבדיקה. לא הייתה כל הצדקה להגשת העתירה שלושה שבועות לאחר מכן, ביום 14.7.2012. היה על העותר להמתין זמן סביר כדי ליתן לרשות הזדמנות לאתר את הבקשה הראשונה ולבדוק אם אכן נפלה טעות בטיפול בה, ורק לאחר מכן - אם התשובה לפנייתו הייתה נותרת שלילית - היה הוא רשאי לעתור לבית המשפט הנכבד.

למותר לציין שהטעות שנפלה בטיפול בבקשה הראשונה נעשתה בתום לב, עקב הקלדה שגויה של סוג הבקשה, ואין בכך כדי להצדיק פנייה לערכאות בטרם ניתנה לרשות הזדמנות נאותה לתקן את הטעות שאירעה. יוזכר לעניין זה כי עותר הפונה לבית המשפט הנכבד נדרש ליתן לרשות זמן מספיק להגיב לפנייתו בטרם עתירה, ואין די בפנייה פורמלית שאינה מלווה בהמתנה לתשובה (ראו לדוגמא: בג"ץ 9403/05 מסוף נ/ שר האוצר, פורסם באתר בית המשפט, פסק דין מיום 6.10.2005)

26. לא היה כל צידוק בהגשת העתירה. חלף הגשת העתירה, ובמקום דיון עקר בשאלה האם הבקשה הראשונה הייתה בקשה להיתר כניסה לישראל או למרחב התפר, יכול היה העותר להגיש בקשה נוספת לכניסה למרחב התפר. אילו היה העותר מגיש בקשה זו מייד אחרי שבקשתו הראשונה נדחתה בטעות, היה העניין בא על פתרונו באופן מייד. העותר בחר לעמוד על זכויותיו, סירב לצעוד בדרך הקיצור של הגשת בקשה נוספת, ובחר לילך בדרך החתחתים של בדיקת הבקשה הראשונה. נוכח עשרות אלפי הבקשות להיתרי כניסה למרחב התפר המוגשות מדי שנה למת"ק אפרים ולמת"ק ג'נין, איתור בקשה ספציפית באופן ידני ובלא הסתמכות על המערכת הממוחשבת הוא הליך הלוקת זמן ממושך. על כן, היה על העותר להמתין זמן סביר לתשובת קצין פניות הציבור לפנייתו, ולעתור לבית המשפט הנכבד - במידה שהייתה סיבה לכך - רק לאחר מכן.

לעניין זה יוזכר כי בהתאם לתוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958, המועד להגשת תשובה לבקשה הינו "בהקדם, אך לא יאוחר מ-45 ימים מיום קבלת הבקשה". ספק אם תוק זה חל על פקידי המשיב, אך ניתן ללמוד ממנו שהמתנה של שלושה שבועות בלבד, כאשר במהלכם נמסר לבי"כ העותר כי בקשתו בטיפול, אינה המתנה מספיקה.

27. הגשת העתירה לא הביאה לקבלת הסעד. כפי שברור מהשתלשלות העניינים שפורטה לעיל, לא היה כל קשר בין הגשת העתירה לבין מתן הסעד לעותר. מייד לאחר שהבקשה הראשונה אותרה, ומייד לאחר שהתברר שנפלה טעות בסיווגה במערכת הממוחשבת, הונפק לעותר היתר כניסה למרחב התפר למשך חודש, עד לסיום בחינת בקשתו. לאחר תום בחינת הבקשה, הונפק להיתר היתר כבקשתו. כל זאת - בלי קשר להגשת העתירה. כך למשל, בקשותיו של העותר להיתר כניסה למרחב התפר לצורך ביקור בתו, אשר התקבלו באותה תקופה בה הוגשה הבקשה הראשונה, נענו בחיוב ללא כל צורך בפנייה לערכאות.

28. עולה אפוא שהקריטריונים שנקבעו בהלכת אל-נסאורה אינם מתקיימים בעותרים, ועל כן סבורים המשיבים כי דין הבקשה להידחות.

29. כאן המקום להזכיר שיקול נוסף הנוגע לעתירה זו. בסעיף 1 לעתירה, טוענים העותרים כי "זו העתירה השלושים ושתיים בסדרת עתירות שעניינן הסירוב שלא כדין או אי המענה

של המשיבים לבקשות להנפקת היתרי כניסה למרחב התפר". לאחר מכן, מביאים העותרים סטטיסטיקה מפורטת, שעיקרה בכך שב-75% מהעתירות הונפקו היתרים לעותרים רק לאחר הגשת העתירות בעניינם, "תוך גרימת עלויות כספיות ותוך בזבוז זמן שיפוטי יקר ללא כל צורך".

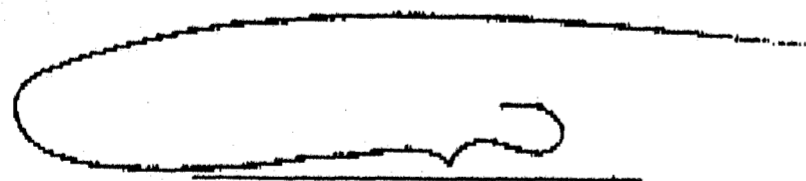
30. בקשה זו מציגה בפני בית המשפט הנכבד את הצד השני של המטבע - את הזדרזותם של עותרים להגיש עתירות לבית המשפט הנכבד בטרם מיצו הליכים כדבעי. מן הסתם, בכתבי הטענות שהוגשו בעתירות שהוגשו בענייני מרחב התפר לאחר הגשת עתירה זו, כבר צורפה העתירה דנן לסטטיסטיקה כעתירה נוספת שבה התקבל הסעד רק לאחר הגשתה. והנה, כפי שפורט לעיל, העתירה הוגשה בטרם מיצוי הליכים ראוי, ואין כל קשר בין הגשת העתירה לבין קבלת הסעד שהתבקש בה. אילו היה העותר ממתין לסיום הבדיקה ולקבלת החלטה בבקשה שהגיש, היה הוא מקבל את ההיתר בלא כל צורך בהגשת עתירה.

31. המשיבים סבורים שזרכו של עותר המבקש להתמודד עם טעות שנפלה בטיפול בפנייתו אינה עוברת דרך שערו של בית המשפט הנכבד. בענייננו - יכול היה העותר להגיש את בקשתו בשנית; ויכול היה לעמוד על בחינת בקשתו הראשונה (כפי שנעשה בפועל). כך או כך, לא הייתה כל הצדקה להגשת עתירה בטרם סיום מיצוי ההליכים.

32. נוכח השתלשלות העניינים החריגה בהליך זה, המשיבים אינם עומדים על פסיקת הוצאות לטובתם. עם זאת, סבורים המשיבים כי לאור העובדה שהעתירה הוגשה בלי מיצוי הליכים וללא צידוק הולם, וכיוון שהסעד שהתבקש בה התקבל ללא כל קשר להגשתה, ודאי שאין מקום לפסיקת הוצאות לטובת העותרים בהליך זה. אשר על כן, כאמור, סבורים המשיבים כי דין הבקשה להידחות.

33. תגובה זו נתמכת בתצהירו של סג"מ בר אקוקה, קצין פניות הציבור במנהל האזרחי.

היום, יום שלישי ב' אייר תשע"ב (24/04/2012)

יצחק ברט

סגן בפרקליטות המדינה